

نقش زن در شعار «زن، زندگی، آزادی» در اسلام و غرب

سکینه گنج خانلو^۱، طوبی شاکری گلپایگانی^{۲*}

۱- دانشجوی دکترا مطالعات زنان، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

s.farhadi_ch@yahoo.com

۲- استادیار و مدیر گروه مطالعات زنان، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

t.shakeri22@gmail.com

تاریخ پذیرش: [۱۴۰۱/۱۱/۲۰]

تاریخ دریافت: [۱۴۰۱/۷/۲]

چکیده

دین اسلام همواره برای زنان اهمیت ویژه‌ای قائل بوده و بخصوص سفارش‌های فراوانی از ائمه Δ در مورد زن در متون دینی و روایات وارد شده است و یکی از موضوعات مهم اجتماعی امروز جایگاه و نقش زن در عرصه خانواده و اجتماع است. در روایات اسلامی دختران و زنان به‌عنوان حسنات الهی ذکر شده‌اند و این در حالی است که حسنات در اسلام مورد پاداش خدا هستند و نعمت‌ها مورد بازخواست و سؤال خداوند قرار می‌گیرند با سیری در منابع اسلامی می‌توان فهمید که زن در اندیشه اسلامی چه جایگاه والایی داشته و دارد اما در غرب و در شعار «زن، زندگی، آزادی» بالعکس این است. می‌توان این‌گونه بیان کرد که هر چه میزان تعهد به اسلام و زندگی اسلامی بیشتر باشد تداوم آن زندگی بالاتر خواهد بود و به‌عکس هر چه میزان تعهد کمتر آرامش روانی و آسایش فرد در محیط زندگی و اجتماع کمتر خواهد بود همچنین باید این‌گونه بیان کرد که فروپاشی نظام غرب بر اساس آزادی نامحدود است. این تحقیق، از روش آمیزه‌ای و به کمک اسناد نوشتاری و سامانه‌های رایانه‌ای و نرم‌افزارهای علمی و روش داده‌پردازی توصیفی و تحلیلی بهره می‌برد. هدف با رجوع به منابع دینی، نقش زن در شعار «زن، زندگی، آزادی» در اسلام و غرب را مورد بررسی قرار می‌دهد. نتایج تحقیق عبارتند از این‌که با رجوع به قرآن، روایات، جایگاه و نقش زن در خانواده و در شعار «زن، زندگی، آزادی» در اسلام و بالعکس غرب را که موجب آرامش و... می‌شود، مورد بررسی قرار می‌دهد.

واژگان کلیدی: اسلام، غرب، زن، زندگی، آزادی، شعار «زن، زندگی، آزادی».

در اندیشه اسلامی زن از آن‌چنان جایگاهی برخوردار است که پیامبر اسلام در مهم‌ترین مسائل اجتماعی آنان را وارد می‌سازد (سالاری فر، ۱۳۸۴). در بررسی جایگاه زن را در خانواده قبل از اسلام (در عصر جاهلیت) و پس از ظهور اسلام، باید وضعیت اجتماعی و فرهنگی زنان را در این دو دوره با یکدیگر را مقایسه کرد. البته اثرات ظهور اسلام در رفتار با زنان در سنت نبوی و احادیث نشان داده می‌شود. می‌توان گفت که از مهم‌ترین نمودهای اسلام درباره جایگاه زنان، رفتار پیامبر اسلام⁹ با دختر گرامی خود، فاطمه^B است (همان).

در سیره امامان معصوم^Δ نیز اگر کسی از داشتن زن احساس ناخشنودی می‌کرد، آن بزرگواران با آنان برخورد می‌کردند و سعی داشتند تا رسوبات جاهلی را از ذهن آنان پاک کنند و ارزش زن، به زیبایی نشان داده می‌شود.

اگر گفته شود جایگاه نخست زن، یعنی جایگاه مادری هم نصیبش می‌شود، اگر می‌گوییم جایگاه دوم زن، خواهری نسبت به خواهر و برادرش است، به او نیز در مقابل خواهری هم نصیبش می‌شود. در جایگاه سوم نیز اگر می‌گوییم همسری برای شوهرش است، در مقابل نیز همان توقعات را هم از همسرش دارد و جایگاه چهارم که اگر می‌گوییم برای فرزندان مادر می‌شود، یک روزی فرزند پدر و مادرش بوده است.

باید دید زن در جایگاهش چه وظایفی دارد، توصیه‌های دین آن است که زن نسبت به پدر و مادر، مخصوصاً مادر، ادب و احترام را رعایت کند، اطاعت کند و خدمت کند؛ با این سه کار خود می‌تواند آرامش‌بخش پدر و مادر باشد تا روزی که در جایگاه مادر قرار می‌گیرد، فرزندان نسبت به او این‌گونه باشند اما در غرب زن چنین نقشی ندارد.

در خصوص نقش زن در شعار «زن، زندگی، آزادی» در اسلام و غرب مقالات جداگانه‌ای نوشته شده که به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود:

در چکیده مقاله زن، زندگی، آزادی آمده: مستحب است انسان، در صورتی که از زن داشتن محروم است، دست نیاز به جانب حق بردارد و برای زن دار شدن با حال اخلاص به درگاه حق دعا کند و بنالد و این مقام زن را در اسلام و نقش منفی آن را در غرب می‌رساند. مقاله «زن در شعار «زن، زندگی، آزادی» در آیین اسلام»، اثر گروهی از نویسندگان، در مجله فرهنگ کوثر پاییز ۱۳۸۲، شماره ۵۹ چاپ شد. در این مقاله آمده است: نقش تعیین‌کننده زن در بقاء و رشد جامعه بشری همیشه مورد توجه مثبت و منفی اندیشمندان، سیاست‌مداران، مدیران و رهبران جوامع بوده است. تاریخ، گویای این واقعیت است که زن در کنار مرد در تمدن بشری - مستقیم و غیرمستقیم - نقش‌آفرین بوده است ولی از دیرزمان و با انگیزه‌های مختلف از حقوق الهی و انسانی خود محروم گردیده است. تاریخ، این حقیقت را در سینه خود ثبت کرده است که پیامبران و اولیای الهی هم در احقاق حقوق و هم در ایفای نقش سالم و سازنده زنان، برترین جریان سازی و هدایت را داشته‌اند و در اسلام اصیل به نقش زن در شعار «زن، زندگی، آزادی» توجه شده است و اما در غرب زن موجود پست و منفی و بد یمن است.

هدف از انجام این مقاله پاسخ به این سؤال است که نقش زن در شعار «زن، زندگی، آزادی» در اسلام و غرب چیست؟

فرضیه این است با رجوع به قرآن، روایات، جایگاه و نقش زن در خانواده و در شعار «زن، زندگی، آزادی» در اسلام و بالعکس غرب را که موجب آرامش و... می‌شود، مورد بررسی قرار می‌دهد.

۲- روش‌شناسی

این تحقیق، از روش آمیزه‌ای و به کمک اسناد نوشتاری و سامانه‌های رایانه‌ای و نرم‌افزارهای علمی و روش داده‌پردازی توصیفی و تحلیلی بهره می‌برد.

۳- مفهوم شناسی

۳-۱- خانواده

خانواده متشکل از افرادی است که از طریق پیوند زناشویی، هم‌خونی یا پذیرش فرزند با یکدیگر به‌عنوان زن، مادر، پدر و شوهر، برادر، خواهر، فرزند در ارتباط متقابل هستند، فرهنگ مشترک پدید می‌آورند و در واحد خاص زندگی می‌کنند (مطیع، ۱۳۸۴).

خانواده یکی از نظام‌های اولیه جوامع بشری است که باوجود تحولات اساسی، در اهداف کارکردهای خود ثابت مانده و هنوز در همه جوامع، اهمیت اساسی دارد. خانواده، مناسب‌ترین نظام برای تأمین نیازهای مادی و روانی بشر بوده و بهترین بستر را برای تأمین امنیت و آرامش روانی اعضای پرورش نسل جدید و اجتماعی کردن فرزندان و برآورده ساختن نیازهای عاطفی افراد فراهم نموده است (سالاری‌فر، ۱۳۸۴).

امروزه واژه خانواده چندین معنا دارد:

«در مکتب اسلام نیز خانواده به‌عنوان کهن‌ترین اجتماع انسان شمرده می‌شود زیرا از آغاز آفرینش انسان به‌صورت زوجی از زن و مرد در قالب خانواده قدم به گیتی نهاده است. خانواده در دیدگاه اسلام واحد بنیادین و مهمی محسوب می‌شود که زن و مرد و فرزندان را در گروهی هم‌بسته و مأمونی مقدس جمع می‌کند و ارزش‌هایی چون صمیمیت و همدلی را بر آنان حاکم می‌گرداند» (کدخدایی، ۱۳۹۵).

در تعریف خانواده سالم باید گفت: خانواده‌ای است که به‌طور بنیادین از سلامت و آرامش روانی و معنوی هر یک از اعضای خانواده حمایت می‌کند.

در خانواده سالم به هریک از اعضاء امکان رشد و بالندگی داده می‌شود؛ بنابراین تا حد امکان شرایط مادی وسایل رفاهی هر عضو خانواده در فضایی از تشویق، حمایت، عشق و محبت که لازمه موفقیت هستند فراهم می‌شود و جالب اینکه اعضای خانواده این «تا حد امکان» را درک می‌کنند و بیش از توان مالی خانواده انتظاری ندارند. خانواده همانند جامعه‌ای است که فقط با تغییر هر یک از اعضای آن به تغییر بنیادی دست خواهد یافت. اگر تمایل دارید که خانواده خود را به‌منظور کمک به آن‌ها تغییر دهید لازم است بدانید با ایجاد تغییر در خود، می‌توانید امکان این تغییر را تا حدودی فراهم آورید (اسماعیل‌زاده و مصطفوی، ۱۳۹۰).

۳-۲- زن

در قرآن زن را این‌گونه تعریف کرده است:

زنان برابر با مردان هستند: (احزاب: ۳۵) یعنی: هم از نظر پاداش و مجازات و هم عبادات و...، زنان با مردان برابر و مساوی هستند و از دیدگاه قرآن و اسلام، زنان می‌توانند به‌صورت بی‌واسطه و مستقیم خرید و فروش کنند و حق مالکیت و انجام دیگر معاملات و مبادلات را دارند و در سرنوشت خانوادگی و اجتماعی و سیاسی و... خود مشارکت نمایند و این یکی از جلوه‌های تجلیل زن و مادر در اسلام و قرآن است.

۳-۳- زندگی

زندگی در لغت فارسی عبارت است از: حیات، محیا، حیوان، نقیض مرگ، زندگانی، مقابل مردگی، مقابل مرگ و ممات، و آن صفتی است مقتضی حس و حرکت (دهخدا، ۱۳۷۷، ص ۱۲۹۸)، زنده بودن، زیست، مدت عمر، وضع مالی، مال و منال (عمید، ۱۳۵۵).

علامه جعفری در تعریف زندگی می‌نویسد:

در ارزیابی فهم معنای زندگی، شناخت هویت و حیات خود، کار دشواری نیست. به باور او اولین قانون شناخت خویشتن، قانون اصلی من و روح است. دستیابی به این شناخت، کار دشواری نیست؛ زیرا هرکسی درباره خویشتن آگاهی‌هایی دارد و این کار نیازمند فلسفه و روان‌شناسی نیست (جعفری، ۱۳۸۶).

در قرآن کریم واژه حیات ۷۶ بار به‌کاررفته است (المعجم المفهرس لألفاظ القرآن الکریم، ذیل ح ی ی). در برخی آیات به اصلاح دیدگاه آدمیان درباره حیات با بیان ابعاد جدیدی از آن و عمق بخشیدن به مفهوم حیات، به‌عنوان نعمتی الهی، توجه شده است.

۳-۴- آزادی

شهید مطهری آزادی را چنین تعریف می‌کند:

آزادی یعنی بشر باید در اجتماع از ناحیه سایر افراد اجتماع آزادی داشته باشد، دیگران مانعی در راه رشد و تکامل او نباشند، او را محبوس نکنند به حالت یک زندانی در نیاورند که جلو فعالیتش گرفته شود، دیگران او را استثمار نکنند، استخدام نکنند، استبعاد نکنند یعنی تمام قوای فکری و جسمی خود او را در جهت منافع خودشان به کار نگیرند؛ این را می‌گویند آزادی اجتماعی. به‌عبارت‌دیگر: آزادی انسان است از قید و اسارت افراد دیگر (مطهری، ۱۳۹۶).

برخی دیگر از اندیشمندان نیز در تعریف آزادی گفته‌اند:

«یک معنای رایج از آزادی که در حقوق و سیاست مطرح است آزادی به معنای «حاکمیت بر سرنوشت خویش» است. انسان آزاد، یعنی انسانی که تحت حاکمیت غیر نباشد و خود، مسیر زندگی و منش و روش خویش را تعیین کند. طبعاً در مقابل، انسانی که تحت سلطه دیگری است و با امر و نهی او وادار به حرکت می‌شود و نمی‌تواند به دلخواه خود حرکت کند آزاد نیست» (مصباح یزدی، ۱۴۰۰).

۳-۵- شعار «زن، زندگی، آزادی»

جنبش آزادی‌بخش کردستان با رهبری عبدالله اوجلان از جنبش‌های رادیکال مبارزه آزادی زنان است. اوجلان زن را به‌عنوان اولین ملت به اسارت گرفته‌شده در تاریخ معرفی کرده و پس از آن‌که ایدئولوژی آزادی زن را در سال ۱۹۹۸ ارائه نمود، گفت «تا زن آزاد نشود، جامعه آزاد نخواهد شد» («ژن، ژیان، آزادی» چگونه به سمبل و رمز اتحاد ستمدیدگان مبدل شد؟». او می‌نویسد «زن، زندگی، آزادی یعنی زن آزاد، سرزمین آزاد و حتی مرد آزاد» («ژن، ژیان، آزادی: از مردی تنها در سلول انفرادی تا خیابان‌های ایران).

شعار «ژن، ژیان، نازادی» («ژن، ژیان، آزادی» چگونه به سمبل و رمز اتحاد ستمدیدگان مبدل شد؟»، ص ۳) نخستین بار توسط زنان مبارز کرد سر داده شد و به شعاری مورد استفاده در سایر تجمعات و اعتراض‌ها در سطح جهان تبدیل شد («کام ژن؟ کام ژیان؟ کام نازادی؟»). به گونه‌ای که در ۲۵ نوامبر سال ۲۰۱۵، در تجمعاتی که به مناسبت روز بین‌المللی مبارزه با خشونت علیه زنان در چند کشور اروپایی برگزار شد، از این شعار استفاده شد («ژن، زندگی، آزادی» شعار زنان جهان شد).

۴- نقش زن در شعار «زن، زندگی، آزادی» در اسلام

در این قسمت به نقش زن در شعار «زن، زندگی، آزادی» در اسلام اشاره می‌شود:

۴-۱- ارزش تربیت زن و دختر در اسلام

در تربیت دختران، به خاطر نقش حساس آن‌ها در مسئولیت‌های خانوادگی و تأثیر آن در اجتماع، باید مراقبت بیشتری نمود. دختر وقتی به سن هفت‌سالگی رسید، کم‌وبیش باید متوجه شود، رفتار و وظائف او با پسر فرق دارد، اگر بنا باشد، هر جایی که پسر می‌رود دختر هم برود و یا او را ببرند، هر طور که پسران لباس می‌پوشند، او هم بپوشد و همانند پسران بزرگ شود (نجفی، ۱۳۹۶).

آیا دختری که مثل پسر احساس آزادی در پوشش کرده است، در سن رشد و درک می‌توان او را دستور حجاب داد؟! حجاب برای این دختر، مثل روسری برای پسران سخت و مشکل است.

دختران شما عروسک نیستند، زندگی آینده آن‌ها به بانویی نیاز دارد، خوش‌فکر، باادب و اخلاقی بلند و دینی محکم، همراه با تمیزی و نظافت و شوهرداری و ملاحظت، کاری کنید که این خدمات در دختران تقویت شود، حس زیبایی جویی و زینت کردن در بانوان به‌طور غریزی وجود دارد و چه‌بسا افراط هم بکنند و احتیاج به تشویق چندان ندارند، بلکه در بسیاری احتیاج به کنترل و تعدیل دارد، این کنترل و تعدیل را پدر و مادر باید انجام دهند (همان).

پیامبر اکرم ۹ فرمود:

«شخصی که دارای یک فرزند دختر باشد خدای متعال کمک کار و معین او بوده و برکت و مغفرتش را شامل او خواهد ساخت» (نوری، ۱۴۰۸).

در دیگر روایت آمده است:

امام صادق ۸ نیز اهمیت ویژه‌ای برای مقام دختر قائل بودند و می‌فرماید:

«الْبَنُونَ نَعِيمٌ وَالْبَنَاتُ حَسَنَاتٌ، وَاللَّهُ يَسْأَلُ عَنِ النَّعِيمِ وَيُثِيبُ عَلَى الْحَسَنَاتِ (کلینی، ۱۳۶۵): پسران نعمت‌اند و دختران حسنه و خداوند از نعمت‌ها بازخواست می‌کند و برای حسنات پاداش می‌دهد.»

۴-۲- زنان در اسلام، الگوی دیگران

دختر می‌تواند الگوی خانواده و جامعه باشد. ساره دختر و همسر حضرت ابراهیم خلیل بود. از نظر شرایطی که باید یک زن داشته باشد نظیر نداشتن از اعتدال قامت و زیبایی خیره‌کننده‌ای برخوردار بود و الگویی برای دیگر دختران بود. به همین جهت نیز همسر او نظر به غیرت مردانگی در سفرهای خود از بین‌النهرین به سوریه و از آنجا به فلسطین و سرزمین کنعانیان و از آنجا به مصر، خاطرش از

جانب او جمع نبود و تمام سعی خود را مبذول می‌داشت تا چشم بیگانه به ساره نیفتد و دردسری برایش به وجود نیاید (دوانی، ۱۳۶۲).

در روایتی از امام صادق ۸ درباره الگو بودن ساره به‌عنوان یک دختر، آمده است:

«و کانت ساره صاحبه ماشیه کثیره و أرض واسعة و حال حسنه و کانت قد ملکت ابراهیم ۸ جمیع ما کانت تملکه فقام فیه و أصلحه و کثرت الماشیه و الزرع حتی لم یکن بأرض «کوئی ریا» رجل أحسن حالاً منه» (کلینی، ۱۳۶۵): ساره دارای گوسفندانی زیاد و زمینی گسترده و وضعیتی نیک بود و همه دارایی خویش را در اختیار ابراهیم ۸ درآورده بود و ابراهیم نیز به رتق و فتق و اداره آن‌ها پرداخت و گوسفندان زیاد شد و زراعت گسترش یافت تا آنجا که در سرزمین «کوئی ریا» مردی با وضعیتی بهتر از او وجود نداشت. »

۳-۴- زنان، ارمغان الهی در اسلام

یکی از ارزش‌های مدیریتی زن به‌عنوان دختر در خانواده و جامعه به‌عنوان هدیه الهی از آن یاد شده است.

در سیره امامان معصوم Δ نیز اگر کسی از داشتن فرزند دختر احساس ناخشنودی می‌کرد، آن بزرگواران با آنان برخورد می‌کردند و سعی داشتند تا رسوبات جاهلی را از ذهن آنان پاک کنند. در حدیثی چنین نقل شده که فردی از یاران امام جعفر صادق ۸ دختردار شد، حضرت نزد او رفت، دید خشمگین است، فرمود:

«اگر خداوند به تو وحی کند که آیا می‌خواهی چیزی را من برای تو انتخاب کنم یا تو برای خودت انتخاب می‌کنی؟ چه پاسخ می‌دهی؟» آن مرد گفت: به خدا عرض می‌کنم: آنچه را تو برایم بپسندی و انتخاب کنی، می‌پسندم. امام صادق ۸ فرمود: «اکنون خداوند فرزند دختر را برای تو انتخاب کرده است.» سپس فرمود:

«آن عالم و ولیّ خدا (خضر ۸) که همراه موسی ۸ بود و آن پسر بچه را کشت، خداوند از قول او فرمود: ما آن پسر را کشتیم چراکه بیم آن بود پدر و مادرش را به طغیان و کفر وادارد، از این رو خواستیم پروردگارشان به‌جای او فرزندی پاک‌تر و با محبت‌تر به آن پدر و مادر بدهد» (کهف: ۸۱).

امام صادق ۸ در ادامه فرمود:

«خداوند به آن دو، دختری عنایت کرد که از او و نسل وی هفتاد پیامبر به دنیا آمدند» (قمی، ۱۳۴۴).

گاه می‌شد که افرادی از امامان Δ برای داشتن فرزند پسر دعایی طلب می‌کردند، اما معصومان Δ دختر را برای آنان می‌پسندیدند. به‌عنوان نمونه در حدیثی آمده است:

یحیی بن زکریا - از اصحاب امام هادی ۸ - نامه‌ای به آن حضرت نوشت و عرض کرد: همسرم باردار است، دعا کن خداوند پسری روزی‌ام گرداند! امام ۸ در پاسخ او نوشت: «چه بسا دختری که از پسر بهتر است» (همان).

در تاریخ می‌خوانیم که گاه برخی از پیامبران، از خداوند درخواست فرزند دختر می‌کردند تا از رافت و دلسوزی او بهره‌مند شوند. به‌عنوان مثال حضرت ابراهیم ۸ از خداوند تقاضا کرد به وی دختری عنایت فرماید تا بعد از مرگش برای او گریه کند (مجلسی، ۱۴۰۳).

۴-۴- ارزش دادن به رعایت حجاب و پوشش مناسب زنان در اسلام

از دیگر ویژگی‌ها و اوصاف خواهر نمونه و شایسته از نگاه وحی، حجاب و پوشش مناسب است اصل حجاب و پوشش برای زنان صرف‌نظر از مقدار و چگونگی آن و پرهیز از ظاهر شدنشان در انظار نامحرمان بدون پوشش مناسب، سیره مستمر و قطعی مسلمانان از صدر اسلام تا عصر حاضر است.

نیز از مسائلی است که تمامی عالمان و فقیهان همه مذاهب و فرق اسلامی در طول تاریخ بر آن اتفاق نظر و به اصطلاح اجماع داشته و دارند و به جرئت می‌توان گفت: هیچ فقیه و اسلام‌شناس ژرف‌نگری در آن تردیدی نکرده است افزون بر این سیره قطعی و اجماع مسلم و نیز روایات گوناگون و فراوان از شیعه و اهل تسنن، آیات بسیاری بر این مسئله دلالت دارد (تعدادی نویسنده، ۱۴۰۰، ص ۱۰) که در اینجا تنها به یک آیه به‌عنوان شاهد و نمونه اشاره می‌شود:

«وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ ... وَ لَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ...» (نور: ۳۱)

و به زنان باایمان بگو: دیدگان خود را [از هر نامحرمی] فرو بندند و پاک‌دامنی ورزند و زیورهای خود را آشکار نگردانند مگر آنچه که طبعاً پیدا است. و باید روسری خود را بر گردن خویش [فرو] اندازند و زیورهایشان را جز برای شوهرانشان و ... آشکار نسازند».

بدون شک در عصر ما که بعضی نام آن را عصر برهنگی و آزادی جنسی گذارده‌اند و افراد غرب‌زده، بی‌بندوباری زنان را جزئی از آزادی او می‌دانند سخن از حجاب گفتن برای این دسته ناخوشایند و گاه افسانه‌ای است متعلق به زمان‌های گذشته!

ولی مفاسد بی‌حساب و مشکلات و گرفتاری‌های روزافزون که از این آزادی‌های بی‌قیدوشرط به وجود آمده سبب شده که تدریجاً گوش شنوایی برای این سخن پیدا شود (مکارم شیراز، ۱۳۷۰).

۵- نقش زن در شعار «زن، زندگی، آزادی» در غرب

در این قسمت به نقش زن در شعار «زن، زندگی، آزادی» در غرب اشاره می‌شود:

۱-۵- زن و هویت منفی آن در غرب

با همین نگاه، فرهنگ غرب پایه‌گذار بی‌بندوباری و ابتذال زنانه شد و زن را به‌عنوان وسیله التذاذ مردان معرفی کرد و نامش را «آزادی زن» گذاشت! در نگاه غربی‌ها، آزادی یعنی پشت پا زدن به حکم محکم عقل و روگرداندن از دین و غوطه‌ور شدن در منجلاب فحشا و فساد اخلاقی، آزادی یعنی به هیچ اصلی از اصول اخلاقی پای بند نبودن، آزادی یعنی خاموش کردن وجدان و کشتن فطرت (مشرق نیوز، ۱۳۹۱).

فرهنگ غربی، فرهنگ برنامه‌ریزی برای فساد انسان، فرهنگ دشمنی و بغض با ارزش‌ها و درخشندگی‌ها و فضیلت‌های الهی و خروج انسانیت از دایره فضایل انسانی است (همان).

در این فرهنگ، اگر زن بخواهد در جامعه نمود پیدا کند، باید از جذابیت‌های جنسی خودش چیزی را ارائه بدهد. خود را در چشم مردان آرایش کند و با زینت و تجملات و با تبرج و خودنمایی، برای مردان چشم‌نواز باشد؛ تا چشم‌های هرزه به او نگاه کنند و از او تمتع گیرند. زن در این فرهنگ، وسیله‌ای برای اطفای شهوت مردان شد و از مقام انسانیت سقوط کرد (همان).

این آزادی زن نیست. آزادی مردان هرزه برای تمتع از زن مظلوم است. این کار، مردسالاری، ظلم و خیانت به زن، حق کشی نسبت به زن، تجاوز و اهانت به حقوق زن و تنزل ارزش زن است (همان).

ظلمی که در فرهنگ الحادی غرب به زن شده است، در تمام دوران تاریخ بشریت بی‌سابقه است. غربی‌ها در تمامی عرصه‌ها، در عرصه علم و کار و هنر و ادبیات و مالکیت، به زن ظلم کردند (همان).

۲-۵- بازچه بودن و روسپیگری زنان در غرب

در محله رد لایت (چراغ سرخ) آمستردام، پایتخت هلند، یک جاذبه بسیار مناقشه‌برانگیز توریستی وجود دارد. مراکز تفریحات جنسی فراوان در این محله با ویتترین‌های مزین به چراغ‌های سرخ، با قرار دادن روسپی‌ها در ویتترین و وادار کردن ایشان به انجام حرکات تحریک‌کننده، به یکی از جاذبه‌های بسیار پررنگ آمستردام تبدیل شده‌اند.

این مراکز با حمایت دولت از سال ۲۰۰۰، به‌صورت قانونی فعالیت می‌کنند و در حال ترویج برده‌داری مدرن جنسی به نحو غیرقابل کنترل هستند. بیشتر قربانیان این برده‌داری مدرن، زنان و دختران کم سن و سال هلندی هستند (مشرق نیوز، ۱۳۹۱).

حضور چنین خیابانی در آمستردام هلند، در حالی است که در موضوع فوت مهسا امینی، هلند و نهادهای به‌ظاهر حقوق بشری در این کشور که ماهیت ضدانقلابی علیه ایران دارند، مدعی بودند که همراه «شعار زن، زندگی و آزادی»، به دنبال احقاق حقوق زنان در ایران هستند تا جایی که شهرداری آمستردام، پایتخت هلند، با انتشار تصاویری از به نمایش درآمدن تصویر مهسا امینی بر روی ساختمان موزه فیلم به نام «چشم» در این شهر نوشت:

شهر ما در همبستگی با زنان ایران و سایر زنانی که برای آزادی و حقوق برابر خود می‌جنگند، ایستاده است. حال باید دید که در هلند زن آزادی دارد یا تبدیل به برده جنسی شده است (همان).

از سال ۲۰۰۰ روسپیگری در هلند قانونی شد. تجارت سکس و تفریحات جنسی در هلند، منافع اقتصادی قابل‌توجهی برای سازمان‌های تبهکاری و نهادهای دولتی در این کشور به دنبال دارد (همان).

قوادها (مالکان روسپی‌خانه‌ها) می‌توانند پس از کسب مجوزهای لازم، اقدام به استخدام روسپی کنند که باید حداقل ۲۱ سال سن داشته باشند. نکته قابل تأمل در رابطه با قانونی بودن این تجارت در هلند آن است که انجام معاینات پزشکی ادواری برای روسپی‌ها به هیچ وجه اجباری نیست، زیرا دولت نمی‌خواهد به این ترس دامن بزند که تفریحات جنسی در این کشور ممکن است باعث انتقال بیماری به مشتریان شود. لازم به ذکر است که از سال ۲۰۱۱ مالکان این کسب‌وکارها و البته روسپی‌ها ملزم به پرداخت مالیات فعالیت کاری خود نیز شده‌اند (همان).

به‌رغم برخی تلاش‌ها و فشارها از جانب سازمان‌های مردم‌نهاد و فعالان حقوق بشری برای مقابله با این وضعیت، دولت هلند هیچ قانونی در جهت کنترل و یا محدود کردن روسپی‌گری و تجارت سکس وضع نکرده است و انجام این فعالیت‌ها به امری عادی و

موردپذیرش در هلند تبدیل شده است. این روزها هرکسی که بخواهد به راحتی می‌تواند وارد صنعت و تجارت سکس در این کشور شود.

بر اساس گزارش مرکز تحقیقاتی اسکپتیکس چیزی بین ۵۰ تا ۹۰ درصد از روسپی‌های هلند، در واقع برده‌های جنسی هستند و به اجبار وادار به فعالیت در این عرصه هستند. همچنین با توجه به بالا بودن درآمد خودفروشی در این محله آمستردام، تعداد زیادی از دانشجویان دختر محصل در دیگر شهرهای هلند، در روزهای تعطیل به آمستردام عزیمت کرده و از طریق عرضه‌کنندگان خدمات جنسی، اقدام به خودفروشی و روسپی‌گری می‌کنند (همان).

۳-۵- قاچاق انسان و بردگی جنسی زنان

بر اساس آمار و اطلاعات وزارت امور خارجه آمریکا، قاچاق انسان در هلند یکی از مسائلی است که به طور خاص زنان و دختران را تحت تأثیر قرار داده است که غالباً به فعالیت در صنعت جنسی وادار می‌شوند. (از تمام کسانی که قربانی قاچاق انسان هستند، تقریباً ۶۰ درصد وارد عرصه روسپی‌گری می‌شوند).

در سال ۲۰۰۹ تعداد ۹۰۹ مورد قربانی قاچاق انسان ثبت شد. دفتر رصد و مبارزه با قاچاق انسان در وزارت امور خارجه آمریکا در سال ۲۰۱۷ هلند را در «دسته اول» کشورهای مبتلا به معضل قاچاق انسان قرار داد (تعدادی نویسنده، ۱۹۶۰).

در سال ۲۰۱۷ ناظر ملی قاچاق انسان و خشونت جنسی علیه کودکان در هلند گزارش کرد که سالانه بیش از ۶۰۰۰ نفر در هلند قربانی قاچاق انسان می‌شوند. دوسوم از افرادی که قاچاق شدند، نزدیک به ۴۰۰۰ نفر سالانه قاچاق بردگی جنسی و سوءاستفاده می‌شوند (همان).

بخش قابل توجهی از این گروه، زنان هلندی هستند از جمله افراد کم سن و سال (۱۳۲۰ دختر بچه در هر سال) که طعمه افرادی می‌شوند که «قواد» نامیده می‌شوند. ۲۰۰۰ قربانی دیگر قاچاق انسان، عمدتاً اتباع خارجی هستند که توسط سازمان‌های تبهکار، به فعالیت در این بخش وادار می‌شوند (همان).

بر اساس اطلاعات و گزارش وزارت خارجه آمریکا، هلند هم منبع و هم کشور مقصد برای مردان، زنان و کودکانی است که موضوع قاچاق انسان می‌شوند؛ به ویژه به منظور روسپی‌گری اجباری و کار اجباری و به میزان کمتری، کشور ترانزیت برای قاچاق این‌چنینی است. هلند در زمره پنج کشور نخستی قرار می‌گیرد که قربانیان قاچاق انسان، از آن نشئت می‌گیرند (همان).

۳-۵- تعرض به کرامت انسانی بانوان در غرب

غربی‌ها پا روی همه باورهای دینی، اخلاقی، سنت‌ها و عرف جامعه از جمله قرآن، مسجد و هویت گذاشته و بر آن‌ها تاختند، جالب است که باز هم شعار «زن، زندگی، آزادی» می‌دهند اما اقدامات آن‌ها هیچ نسبتی با آن ندارد (گروهی محقق، ۱۴۰۰).

غرب با نگاه ابزاری و کالایی به زن و علی‌رغم اینکه همه حرفش این بود که به زن آزادی بدهد، با نگاه‌های مختلف در عمل او را به اسارت کشید. غرب‌گرایان داخلی نیز در اتفاقی که سال گذشته در کشور افتاد و شعار «زن، زندگی، آزادی» داده شد به هیچ‌کدام از مبانی فرهنگ دینی، اخلاقی، انسانی و آزادی پایبند نبودند (همان).

فقط کافی است به بی‌ادبی زبان و کلامی که به کار گرفتند و توهینی که به همه نمادهای ملی کشور صورت گرفت، بنگرید.

۵-۵- نگاه کالا گونه و ابزارگری غرب به زن

نگاه تاریخی غرب که در آن نقش و جایگاه مهمی برایش دیده نشده و اهمیت خاصی برایش قائل نیست ولی نگاه امروز به زن در عصر حاضر در نگاه تاریخی غرب است. در غرب باستان نگاه به زن و در قسمت تحریف‌شده ادیان: مدل نگاه یهود است که زن یک موجود ناقص و تفیلی است و به خاطر مرد آفریده شده و شیطانی هم هست (گروهی محقق، ۱۳۹۸).

غرب برای فرار از نوع نگاه باستانی با ایجاد تصویر جدید تمام قیدوبند خانواده ایمان و حیا و پوشش و... را از دامن او زدود آیا توانست با برهنگی و... چالش‌های باستانی را حل کند؟ خیر انقلاب صنعتی اتفاق افتاد و به‌عنوان نیروی کار زنان را به‌کارگیری کرد (همان).

امروز در غرب نگاه به زن ابزاری و کالا گونه است مقدمه و راه انقلاب صنعتی انقلاب زنانه بود؛ که خود زنان توسط خودشان راه انداختند برای استفاده ارزان به‌عنوان کارگر زن را به اباحه‌گری سوق داد (همان).

۵-۶- نظام سرمایه‌داری غرب یک نظام مردسالار

نظام سرمایه‌داری غرب یک نظام مردسالار است. هر انسانی که بتواند بیشتر سرمایه‌آوری و سرمایه‌اندوزی کند، ارزشش بیشتر است. مرد گردن کلفت‌تر و قوی‌تر است، بنابراین مرد اولویت دارد بر زن در نظام سرمایه‌داری. دو ظلم نظام سرمایه‌داری غرب به زن: نظام سرمایه‌داری غرب دو جور از زن سوءاستفاده کرد؛

یکی به‌عنوان نیروی کار ارزان قیمت؛

و یکی هم چون مرد جنس برتر است، زن وسیله التذاذ مرد قرار می‌گیرد (گروهی محقق، ۱۴۰۰).

هر انسانی که بتواند بیشتر سرمایه‌آوری و سرمایه‌اندوزی کند، ارزشش بیشتر است. مرد گردن کلفت‌تر و قوی‌تر است، بنابراین مرد اولویت دارد بر زن در نظام سرمایه‌داری (گروهی محقق، ۱۴۰۰).

وقتی مرد در تمدن غربی جنس برتر و تمدن، تمدنی مردسالار است، نتیجه این است که زن سعی می‌کند مرد را الگوی خود قرار دهد و دنبال کارهای مردانه حرکت کند (همان).

با این همه ضربه که به زن و حیثیت زن و به کرامت زن وارد آورده‌اند، خودشان را پرچم‌دار حقوق زن وانمود می‌کنند (همان).

۶- بحث و نتیجه‌گیری

دین اسلام همواره برای زنان و دختران اهمیت ویژه‌ای قائل بوده و بخصوص سفارش‌های فراوانی از ائمه Δ در مورد دختران در متون دینی و روایات وارد شده است.

نقش زن در شعار «زن، زندگی، آزادی» در اسلام شامل موارد ذیل می‌شود:

ارزش دادن به رعایت حجاب و پوشش مناسب زنان در اسلام، زنان، ارمغان الهی در اسلام، زنان در اسلام، الگوی دیگران، ارزش تربیت زن و دختر در اسلام.

نقش زن در شعار «زن، زندگی، آزادی» در غرب عبارتست از:

نظام سرمایه‌داری غرب یک نظام مردسالار، نگاه کالاگونه و ابزارگری غرب به زن، تعرض به کرامت انسانی بانوان در غرب، قاچاق انسان و بردگی جنسی زنان، بازیچه بودن و روسپیگری زنان در غرب، زن و هویت منفی آن در غرب.

در عصر کنونی که جامعه غربی در اوج بهره‌کشی از زنان و دختران تلاش می‌کند با قانونمند کردن ضد ارزش‌های خود برای دیگر جوامع و فرهنگ‌ها، فشارهای فراوان را به‌خصوص بر مسلمانان وارد سازد توجه به جایگاه دختران در قرآن و سخن و سیره معصومان (ع) داروی شفابخش روزگار ماست.

۷- منابع

- ۱- قرآن کریم.
- ۲- اسماعیل‌زاده، علی‌اصغر؛ و مصطفوی، سید رضا (۱۳۹۰). خانواده سالم و آموزش‌های فرآموز. تهران: موسسه بین‌المللی پژوهشی فرهنگی هنری جامعه و فرهنگ.
- ۳- تعدادی از نویسندگان. (۱۳۹۴). ویژگی‌های یک دختر نمونه از نگاه اسلام. پایگاه خبرگزاری آوا. برگرفته از سایت <https://www.avapress.com/fa/article/115880/>
- ۴- جعفری، محمد تقی (۱۳۸۶). شناخت انسان در تصعید حیات تکاملی. تهران: موسسه تدوین و نشر آثار استاد علامه محمدتقی جعفری.
- ۵- دوانی، علی (۱۳۶۲). زن در قرآن. قم: بی‌نا.
- ۶- دهخدا، علی اکبر (۱۳۷۷). فرهنگ دهخدا. تهران: موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران.
- ۷- سالاری‌فر، محمدرضا (۱۳۸۴). درآمدی بر نظام خانواده در اسلام. تهران: سمت.
- ۸- عمید، حسن (۱۳۵۵). فرهنگ فارسی عمید. تهران: انتشارات امیرکبیر.
- ۹- قمی، عباس (۱۳۴۴). سفینه البحار و مدینه الحکم و الآثار. قم: اسوه.
- ۱۰- کدخدایی، حمیده (۱۳۹۵). عوامل استحکام خانواده در قرآن و روایات. سپاهان شهر: حوزه علمیه حکیمه.
- ۱۱- کلینی، محمد بن یعقوب (۱۳۶۵). کافی. تهران: دارالکتب الإسلامیه.
- ۱۲- مجلسی، محمد باقر (۱۴۰۳ق). بحارالانوار لدرر اخبار الائمة الاطهار. بیروت: داراحیاء التراث العربی.
- ۱۳- مطهری، مرتضی (۱۳۹۶). مساله حجاب. تهران: انتشارات صدرا.
- ۱۴- مطیع، ناهید (۱۳۸۴). جامعه‌شناسی (مفاهیم کلیدی). تهران: آوای نور.
- ۱۵- مکارم شیرازی، ناصر (۱۳۷۰). تفسیر نمونه. قم: دارالکتب الاسلامیه.
- ۱۶- مشرق نیوز (۱۳۹۱). فرهنگ حجاب و عفاف اسلامی چگونه غرب را احاطه کرده است؟ برگرفته از <https://www.mashreghnews.ir/news/126387/>
- ۱۷- نجفی یزدی؛ سید محمد (۱۳۹۶). اخلاق در خانواده و تربیت فرزند. تهران: سپهر.
- ۱۸- نوری، حسن بن محمد (۱۴۰۸). مستدرک الوسائل. بیروت: مؤسسه آل البيت لاحیاء التراث.

The Role of Women in the Slogan "woman, life, freedom" in Islam and the West

Sakine GanjKhanlou¹, Tooba shakeri Golpaygani²

1- Doctoral student of Women's Studies, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran.

s.farhadi_ch@yahoo.com

2- Assistant Professor and Director of Women's Studies Department, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran. (Corresponding Author)

t.shakeri22@gmail.com

Abstract

The religion of Islam has always attached special importance to women, and in particular, there are many orders from Imams (peace be upon them) regarding women in religious texts and traditions. One of the important social matters today is the position and role of women in the family and society. In Islamic traditions, however, girls and women are mentioned as divine virtues, even though in Islam, God rewards good deeds, and consecrations are questioned by God. By looking through Islamic foundations, one may understand what a high position women had and still have in Islamic thought; however, it is the opposite in the West and the "Woman, Life, Freedom" slogan. Accordingly, the greater the commitment to Islam and Islamic life, the higher the continuity of life. On the contrary, the lower the commitment to Islam, the lower the mental peace and comfort of the person in the living environment and society. Moreover, the collapse of the Western system is based on unlimited freedom. This paper applies a diverse methodology to refer to written documents, computer systems, scientific software, and a descriptive and analytical data processing method. Furthermore, by referring to religious sources, the paper aims to study the role of women in the "Woman, Life, Freedom" slogan "in Islam and the West. The results are that referring to the Qur'an examines the traditions, position, and role of women in the family and the "Woman, Life, Freedom" slogan in Islam, bringing tranquility contrary to the West.

Keyword: Islam, the West, woman, life, freedom, "Woman, Life, Freedom" slogan.

This Journal is an open access Journal Licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License

(CC BY 4.0)